

Transportpolitiken i Falun - cykel, kollektivtrafik och bilar

Sammanfattande omdöme

Bedömningen av partiernas svar i transportfrågorna visar tydliga skillnader i synen på **hur omställningen ska ske – systemförändring eller teknisk anpassning**, samt i graden av konkret genomförande.

Sammantaget kan tre huvudsakliga angreppssätt urskiljas:

För det första finns partier som arbetar med ett **systemperspektiv**, där minskat bilberoende, förändrade resvanor och samhällsplanering står i centrum. Här utmärker sig särskilt Miljöpartiet och i viss mån Vänsterpartiet. Miljöpartiet kombinerar flera nivåer – stadsplanering, gång- och cykel, samt kraftigt förbättrad kollektivtrafik – och visar därmed en helhetssyn som ligger nära Naturskyddsföreningens prioriteringar. Vänsterpartiet ligger också högt genom sitt fokus på billig och tillgänglig kollektivtrafik kombinerat med cykel och pendlarparkering, även om svaren är något mindre utvecklade när det gäller genomförande.

För det andra finns partier som i stor utsträckning ger **konkreta svar inom avgränsade delar**, framför allt cykelinfrastruktur. Centerpartiet och Kristdemokraterna tillhör denna grupp. Båda visar en relativt stark och praktisk ansats vad gäller genomförandet av cykelplanen, med fokus på investeringar, stråk, säkerhet och uppföljning. Däremot är deras helhetsgrepp kring transporternas omställning mer begränsat. Särskilt saknas ett tydligt försteg för kollektivtrafik och styrmedel som minskar biltrafiken. Det gör att de framstår som starka i genomförandefrågor, men mindre tydliga i övergripande riktning.

För det tredje finns partier som huvudsakligen betonar **teknik- och effektiviseringslösningar**. Socialdemokraterna fokuserar på elektrifiering, laddinfrastruktur och upphandling, medan Moderaterna främst lyfter effektivare trafikflöden och åtgärder inom kommunens egna transporter. Dessa insatser är relevanta, men de adresserar i begränsad grad den största utmaningen – omfattningen av biltrafiken. Perspektivet på att förändra resvanor, stärka kollektivtrafikens konkurrenskraft eller använda ekonomiska styrmedel är svagt utvecklat.

När det gäller frågan om cykelplanen framträder en tydligare samsyn om betydelsen av cykling, men skillnaderna handlar om **tempo och konkretion**. Kristdemokraterna

och Centerpartiet, liksom Miljöpartiet, visar tydligast ambition och struktur för genomförande, medan Vänsterpartiet uttrycker stöd men utan detaljer, och Socialdemokraterna samt Moderaterna intar en mer avvaktande hållning.

Sammanfattningsvis visar analysen att:

- vissa partier driver en **systemförändring med minskat bilberoende**
- andra fokuserar på **enskilda åtgärder, särskilt cykel**
- ytterligare andra ser omställningen främst som en fråga om **teknik och effektivisering**

De partier som ligger närmast Naturskyddsföreningens bedömningsgrunder är de som kombinerar **kollektivtrafik, gång och cykel, samhällsplanering och styrmedel**, och samtidigt visar **förmåga att omsätta detta i konkret genomförande**.

Utlåtande parti för parti

Centerpartiet

A1 Centerpartiet lyfter cykeln som ett viktigt alternativ och föreslår åtgärder för att öka andelen korta resor som sker med cykel. Detta ligger väl i linje med prioriteringen av gång- och cykeltrafik.

Samtidigt domineras övriga förslag av tekniska åtgärder, såsom förbättrad laddinfrastruktur, samt trafikreglerande åtgärder som sänkt hastighet. Dessa bidrag är relevanta men angriper inte i någon större omfattning det grundläggande problemet med omfattningen av biltrafiken.

Det saknas också tydliga satsningar på kollektivtrafik och ekonomiska styrmedel, vilket gör att helhetsbilden blir något begränsad.

A2 Centerpartiet ger ett relativt välutvecklat svar på frågan om cykelplanen. Partiet betonar vikten av att prioritera åtgärder som leder till ökat cyklande och pekar på både investeringar, drift och underhåll samt behovet av bättre uppföljning.

Ambitionen att genomföra huvuddelen av åtgärderna till 2030, tillsammans med fokus på sammanhängande stråk och säkra skolvägar, ligger väl i linje med bedömningsgrunderna. Detta framstår som ett genomarbetat och praktiskt inriktat svar..

Kristdemokraterna

A1 Kristdemokraterna presenterar ett resonemang som delvis ligger i linje med Naturskyddsföreningens bedömningsgrunder, men med en annan tyngdpunkt. Fokus ligger på att förbättra funktionaliteten i transportsystemet, bland annat genom pendlarparkeringar, bättre anslutningar och informationsinsatser för att påverka resvalen.

Detta innebär att vissa viktiga komponenter finns med, särskilt vad gäller pendlarparkering och viss koppling till kollektivtrafik. Däremot ges inte kollektivtrafik eller cykel samma tydliga förstaprioritet som i Naturskyddsföreningens modell.

Partiet betonar också bilens fortsatta betydelse, vilket innebär att omställningen i hög grad utgår från att förbättra snarare än minska bilanvändningen.

A2 Kristdemokraterna ger ett mycket konkret och välutvecklat svar kring cykelplanen. De redovisar både ekonomiska satsningar, tidsperiod och uppskattad genomförandegrad, samt visar förståelse för ansvarsfördelningen mellan kommunen och Trafikverket.

Den tydliga finansieringen och ambitionen att genomföra större delen av planen fram till 2030 innebär att svaret väl uppfyller bedömningsgrunderna

Miljöpartiet

A1 Miljöpartiet presenterar ett genomarbetat och sammanhängande angreppssätt som ligger mycket nära Naturskyddsföreningens bedömningsgrunder. Särskilt tydlig är kopplingen till ett systemperspektiv där transportbehovet i sig ska minska genom medveten samhällsplanering. Detta ligger i linje med prioriteringen av stadsplanering som ett centralt verktyg.

Partiet kombinerar detta med konkreta åtgärder för att stärka gång- och cykeltrafik samt en kraftfull satsning på kollektivtrafik genom kraftigt sänkta priser. Förslaget om ett nationellt Sverigekort innebär ett tydligt fokus på att göra kollektivtrafiken mer attraktiv och konkurrenskraftig, vilket direkt svarar mot prioriteringen av bättre och billigare kollektivtrafik.

Sammantaget visar Miljöpartiet en tydlig förståelse för att omställningen kräver både strukturella förändringar och styrmedel som påverkar människors resval.

A2 Miljöpartiet uttrycker en tydlig ambition att påskynda genomförandet av cykelplanen och visar god insikt i nuläget, där en stor del av planen återstår. Genom att ange både ungefärlig kvarstående andel och en uppskattad kostnadsbild visar partiet på en realistisk förståelse för de utmaningar som kan finnas vid genomförandet

Även om en exakt tidsplan inte anges, framgår en tydlig vilja att öka takten avsevärt. Sammantaget framstår svaret som både seriöst och väl förankrat, med hög överensstämmelse med bedömningsgrunderna.

Moderaterna

A1 Moderaternas svar fokuserar i första hand på effektivisering av kommunens egna transporter och trafikflöden. Åtgärder som samordnade transporter, klimatsmart fordonsflotta och minskad tomgångskörning är positiva, men deras påverkan på de totala utsläppen är begränsad eftersom de inte adresserar huvuddelen av transporterna i samhället.

Det saknas ett tydligt grepp om hur invånarnas resvanor ska förändras, liksom satsningar på kollektivtrafik, cykel eller styrmedel. Sammantaget saknar svaret ett systemperspektiv på omställningen.

A2 Moderaterna visar förståelse för behovet av cykelåtgärder, särskilt kopplat till trafiksäkerhet för barn, men avvisar i praktiken att påskynda genomförandet av cykelplanen.

Detta innebär att partiet inte möter intentionen att öka tempot i omställningen, vilket ger låg överensstämmelse med bedömningsgrunderna.

Socialdemokraterna

A1 Socialdemokraternas svar präglas av ett tydligt fokus på elektrifiering och tekniska lösningar. Åtgärder som utbyggd laddinfrastruktur, elektrifierad kollektivtrafik och krav på förnybara bränslen är viktiga komponenter i omställningen.

Däremot saknas åtgärder som syftar till att minska den totala biltrafiken eller förändra resmönster. Perspektiv som kollektivtrafikens attraktivitet, cykelns roll eller ekonomiska styrmedel utvecklas inte.

Samtantaget ger detta ett mer begränsat svar som främst fokuserar på teknikskifte snarare än systemförändring.

A2 Partiet intar en försiktig hållning när det gäller att påskynda cykelplanen och vill avvakta resultatet av den pågående revideringen. Samtidigt lyfts vikten av säkra gång- och cykelvägar, särskilt till skolor.

Denna försiktighet innebär att svaret saknar tydlig framdrift och konkreta åtaganden, vilket ger låg överensstämmelse med bedömningsgrunderna.

Vänsterpartiet

A1 Vänsterpartiet ligger nära Naturskyddsföreningens prioriteringar och visar en tydlig riktning mot minskat bilberoende. Den starka betoningen på en bättre och billigare kollektivtrafik, med ambition om avgiftsfrihet, ligger helt i linje med den högst prioriterade åtgärden.

Kombinationen med pendlarparkeringar visar dessutom förståelse för behovet av fungerande övergångar mellan transportmedel, vilket är en viktig del i ett mer hållbart transportsystem. Satsningar på cykelinfrastruktur förstärker ytterligare helheten.

Sammantaget ger Vänsterpartiet ett väl avvägt svar som adresserar flera centrala delar av omställningen.

A2 När det gäller cykelplanen uttrycker partiet en tydlig vilja att prioritera frågan, särskilt genom budgetarbete. Däremot saknas en mer konkret beskrivning av hur genomförandet ska påskyndas, liksom tidsramar och uppföljning.

Detta gör att svaret signalerar ambition men saknar den tydlighet och struktur som krävs för att fullt ut motsvara bedömningsgrunderna.